

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»
Приймальна комісія

ПРОГРАМА
фахового вступного випробування
для вступників на навчання
для здобуття освітнього ступеня “бакалавр”
за спеціальністю 016 Спеціальна освіта
(на основі здобутого освітньо-кваліфікаційного рівня молодший
спеціаліст)

1.ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Загальні відомості. Фахове вступне випробування проводиться для абітурієнтів, які здобули освітньо-кваліфікаційний ступінь «молодший спеціаліст» і бажають здобути вищу освіту за освітнім ступенем «бакалавр». Вони складають фахове вступне випробування за нормативною частиною освітньо-професійної програми підготовки бакалавра за спеціальністю 016.02 Спеціальна освіта (Олігофренопедагогіка), освітньою програмою «Олігофренопедагогіка. Здоров'я людини».

Мета вступного випробування полягає у з'ясуванні рівня теоретичних знань, практичних умінь і навичок, необхідних для опанування нормативними дисциплінами за програмою підготовки фахівця ступеня «бакалавр» за спеціальністю 016.02 Спеціальна освіта (Олігофренопедагогіка), освітньою програмою «Олігофренопедагогіка. Здоров'я людини».

Вступне випробування проводиться у формі розв'язання тестових завдань. У ході фахового випробування абітурієнти мають виконати 25 тестових завдань за 45 хв., які представляють складові дисциплін, покладених в основу розробки програми вступного фахового випробування. Набір тестових завдань формується з трьох блоків: дисципліни психолого-педагогічного, фахового та медичного спрямування. Відповідь абітурієнта оцінюється за визначеними критеріями, оцінка мотивується. Інформація про результати фахового вступного випробування оголошується вступникові в день його проведення. За умови успішного проходження фахового вступного випробування абітурієнти зараховуються на 2 курс денної або заочної форми навчання.

Вимоги до здібностей і підготовленості абітурієнтів. Для успішного засвоєння дисциплін, передбачених навчальним планом для підготовки за освітнім ступенем «бакалавр», абітурієнти повинні мати освітньо-кваліфікаційний рівень «молодший спеціаліст» та здібності до оволодіння

знаннями, уміннями і навичками в галузі «Освіта\ Педагогіка», за спеціальністю 016.02 Спеціальна освіта (Олігофренопедагогіка), освітньою програмою «Олігофренопедагогіка. Здоров'я людини». Обов'язковою умовою також є вільне володіння державною мовою.

Характеристика змісту програми. Змістом програми є 95 тем з дисциплін загального та професійно-орієнтовного циклу навчального плану за спеціальністю 016.02 Спеціальна освіта (Олігофренопедагогіка), що дозволяють визначити рівень знань, умінь щодо подальшого здобуття зазначеної спеціальності, починаючи з 2-го курсу. Всі теми охоплюють три змістові блоки:

- дисципліни психолого-педагогічного спрямування (Педагогіка з історією педагогіки; Психологія);
- дисципліни фахового спрямування (Вступ до спеціальності «Спеціальна освіта»);
- дисципліни медичного спрямування (Анатомія, фізіологія, патологія дітей з основами валеології; Гігієна дітей і підлітків; Невропатологія; Психопатологія та клінічні основи інтелектуальних порушень).

Абітурієнти мають продемонструвати знання основних категорій педагогіки, дидактики та теорії виховання, володіти основними закономірностями розвитку шкільництва, освіти, педагогічної думки країн зарубіжжя та України, знати поняття психіки та психічних явищ, а також володіти знаннями про психічні процеси, особливості їх функціонування та впливу на особистість, розуміти особливості індивіда, особистості та індивідуальності, знати джерела активності особистості, види діяльності, аналізувати соціально-психологічні основи функціонування людських спільнот. Абітурієнти мають мати початкові знання про психолого-педагогічні особливості дітей з психофізичними вадами та затримкою психічного розвитку, їх класифікацію, особливості освіти дітей з інтелектуальними порушеннями.

2. ПЕРЕЛІК ФАХОВИХ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН, З ЯКИХ ПРОВОДИТЬСЯ ВСТУПНЕ ВИПРОБУВАННЯ

1. Педагогіка з історією педагогіки.
2. Психологія
3. Вступ до спеціальності «Спеціальна освіта».
4. Анатомія, фізіологія, патологія дітей з основами валеології.
5. Гігієна дітей і підлітків.
6. Невропатологія.
7. Психопатологія та клінічні основи інтелектуальних порушень.

3. ТЕМИ НАВЧАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ ТА ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ

Дисципліна «Педагогіка з історією педагогіки»

1. Педагогіка як наука, її категорії.
2. Джерела розвитку педагогіки. Структура педагогічних наук.
3. Сутність дидактики, її категорії.

4. Система. Структура та принципи освіти в Україні на сучасному етапі.
5. Сутність процесу навчання, його методологічна основа. Функції та компоненти процесу навчання.
6. Закономірності та принципи навчання.
7. Методи та засоби навчання. Форми організації навчання.
8. Зміст процесу виховання, його закономірності та принципи.
9. Основні напрями виховання.
10. Виховання і школа в Стародавній Греції та Римі.
11. Педагогічна система Я.-А. Коменського.
12. Розвиток школи і педагогіки зарубіжних країн у ХІХ ст.
13. Розвиток освіти і педагогічної думки в епоху українського Відродження.
14. Педагогічна система К.Д.Ушинського.
15. Освіта і педагогічна думка України у ХХ ст.
16. Концепція «Нова українська школа» як основа реформування шкільної освіти.
17. Основні положення Закону України «Про освіту» (2017 р.) та Закону України «Про повну загальну середню освіту» (2020 р.).

Дисципліна «Психологія»:

1. Психологія як наука. Основні принципи психології. Структура сучасної психології.
2. Вища нервова діяльність – основа психіки. Рефлекторний характер психічної діяльності. Сигнальна діяльність кори головного мозку.
3. Основні форми прояву психіки. Свідомість. Психологія несвідомого.
4. Відчуття і сприйняття як пізнавальні психічні процеси.
5. Поняття про пам'ять. Види пам'яті.
6. Поняття про мислення, його види. Операції та форми мислення.
7. Поняття про емоції та почуття. Види почуттів.
8. Воля та вольові дії.
9. Увага, її види і властивості.
10. Індивід, особистість, індивідуальність. Структура особистості. Формування особистості.
11. Активність і діяльність. Види діяльності.
12. Мова і мовлення. Функції та види мовлення. Поняття про спілкування та його види.
13. Темперамент. Психологічна характеристика типів темпераменту.
14. Поняття про характер, його риси.
15. Поняття про здібності. Види та рівні здібностей.

Дисципліна «Вступ до спеціальності»

1. Корекційна педагогіка як наука, її мета та завдання. Галузі корекційної педагогіки.
2. Сутність, класифікація та причини порушень психофізичного розвитку.
3. Характеристика об'єкту корекції. Структура та закономірності порушеного розвитку.

4. Диференціація системи закладів для дітей, що потребують корекції психофізичного розвитку.
5. Сучасні психолого-педагогічні класифікації порушень інтелекту (розумової відсталості). Особливості розвитку, навчання та виховання дітей з вадами інтелекту.
6. Можливості інтегрованої та інклюзивної освіти дітей, що потребують корекції психофізичного розвитку.
7. Корекційна спрямованість як основний принцип організації навчання дітей з вадами психофізичного розвитку.
8. Сутність, етіологія та класифікація затримки психічного розвитку. Психолого-педагогічна характеристика дітей із ЗПР.
9. Загальні уявлення про порушення мовлення та їх причини. Види класифікацій порушень мовлення.
10. Поняття про синдром раннього дитячого аутизму (РДА) та причини його виникнення. Клініко-психолого-педагогічна характеристика дітей з РДА.
11. Роль корекційного педагога у навчанні та вихованні дітей із психофізичними порушеннями. Вимоги до особистості педагога-дефектолога.

Дисципліна «Анатомія, фізіологія, патологія дітей з основами валеології»:

1. Анатомія та фізіологія як науки. Поняття про патологію. Хвороба.
2. Загальні закономірності росту і розвитку дитини. Критичні періоди розвитку дитини.
3. Анатомія та фізіологія органів дихання. Вікові особливості будови носа, гортані, трахеї.
4. Анатомія та фізіологія органів дихання. Вікові особливості будови бронхів, легень та плеври.
5. Анатомія та фізіологія органів серцево-судинної системи. Будова серця та його вікові особливості.
6. Анатомія та фізіологія органів травної системи. Особливості будови порожнини рота, глотки, стравоходу.
7. Особливості обміну речовин та енергії. Терморегуляція.
8. Розлади зовнішнього дихання. Брадипное, тахіпное, гіперпное. Основні критерії оцінювання функціонального стану системи дихання у дітей.
9. Патологія порожнини рота. Види. Особливості. Симптоми. Профілактика.
10. Патологія шлунка. Особливості. Симптоми. Профілактика. Гострі отруєння. Ознаки. Невідкладна допомога.
11. Анатомія органа зору. Порушення зору. Профілактика.
12. Анатомія органа слуху. Порушення слуху. Профілактика.
13. Порушення постави у дітей дошкільного та шкільного віку. Види. Профілактика.

14. Анатомія і фізіологія центральної та периферичної нервової системи, її вікові особливості.

15. Загальна характеристика інфекційних хвороб. Поняття про імунітет. Щеплення.

Дисципліна «Гігієна дітей і підлітків»

1. Стан здоров'я дітей і підлітків. Критерії і групи здоров'я.
2. Гігієнічні основи режиму дня дітей підлітків.
3. Гігієнічні вимоги до розкладу уроків.
4. Фізіолого-гігієнічні основи харчування дітей і підлітків.
5. Гігієнічні вимоги до дитячого одягу та взуття.

Дисципліна «Невропатологія»

1. Значення нервової системи в організмі людини.
2. Класифікація нервової системи людини.
3. Будова нейрона, функції. Нервовий імпульс.
4. Поняття рефлексу і рецептора, класифікація. Екстерорецептори, інтерорецептори, пропріорецептори.
5. Рефлекторна дуга, її будова та призначення.
6. Будова головного мозку людини. Лобна частка, скронева частка. Тім'яна і потилична частки. Лімбічна система.
7. Будова спинного мозку.
8. Оболонки спинного мозку людини.
9. Периферична нервова система.
10. Автономна нервова система.
11. Рухова функція. порушення рухової функції. Рухова одиниця. Параліч (плегія).
12. Центральний (спастичний) параліч. Периферичний в'ялий параліч.
13. порушення чутливості.
14. Цитоархітектоніка, мієлоархітектоніка кори головного мозку.
15. Типи нервових волокон. Провідні шляхи нервової системи людини.
16. Дитячий церебральний параліч. Етіологія, патогенез, клінічний перебіг.
17. Засоби реабілітації дітей хворих на ДЦП. Педагогічні заходи.
18. Спадкові та хромосомні захворювання нервової системи.
19. Хвороба Дауна. Синдром Клайнфельтера. Синдром Шерешевського—Тернера
20. Генетичні захворювання.

Дисципліна «Психопатологія та клінічні основи інтелектуальних порушень»

1. Загальна психопатологія. Ознаки і симптоми психічного розладу.
2. Функціональна асиметрія головного мозку і синдроми його вибіркового ураження.
3. Симптоми психічних захворювань.
4. Психопатологічні синдроми.
5. Дизонтогенетичні синдроми психічних захворювань в дитячому і підлітковому віці.

6. Резидуально-органічні нервово-психічні розлади.
7. Психогенні характерологічні і патохарактерологічні реакції.
8. Специфічні психічні розлади з початком, типовим для дитячого і підліткового віку.
9. Клініка інтелектуальних порушень при олігофренії.
10. Клініка інтелектуальних порушень при деменції та викривленому психічному розвитку (варіант синдрому раннього дитячого аутизму).
11. Клініка межових форм інтелектуальних порушень.
12. Розлади поведінки осіб із розумовою відсталістю та у дітей із соціально-зумовленими факторами.

4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Фахове вступне випробування проводяться у вигляді письмового екзамену в тестовій формі. Фахове випробування (надалі – екзамен) проводиться за рейтинговою системою оцінювання з використанням 100-бальної шкали.

Абітурієнтам пропонуються тестові завдання. Потрібно обрати один або декілька із запропонованих варіантів відповіді. (букву чи букви обраної відповіді потрібно зазначити у талоні відповідей до екзаменаційної роботи). Пропонується 25 тестових завдань. Правильна відповідь на кожне тестове завдання оцінюється в 4 бали. Після оцінювання бали додаються. Максимальна кількість балів становить 100.

Стобальна система оцінювання переводиться на 200 бальну, за спеціальною таблицею. Таким чином, абітурієнт може набрати максимальну кількість балів 200.

5. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Педагогіка з історією педагогіки:

1. Волкова Н.П. Педагогіка: Посібник для студентів вищих навчальних закладів. – К.: Видавничий центр «Академія», 2003. – 576 с. (Альма-матер).
2. Любар О.О., Стельмахович М.Г., Федоренко Д.Т. Історія української школи і педагогіки: Навч. посіб. / За ред. О.О.Любара. – К.: Т-во «Знання», КОО, 2003. – 450 с. – (Вища освіта ХХІ століття).
3. Мосіяшенко В.А., Курок О.І., Задорожна Л.В. Історія педагогіки України в особах: Навчальний посібник. – Суми: ВДТ «Університетська книга», 2005. – 266с.
4. Проніков О.К. Історія педагогіки: курс лекцій / О.К.Проніков. – К.: Видавничий дім «Слово», 2015. – 440 с.
5. Фіцула М.М. Педагогіка: Навчальний посібник. Видання 2-ге, виправлене, доповнене. – К.: «Академвидав», 2006. – 560 с. (Альма-матер).

Психологія:

1. Психологія (за ред. Г.С.Костюка), К., 1989.
2. Лозниця В.С. Психологія і педагогіка, К., 2001.

3. Колесніченко Л.А., Борисенко Л.Л. Основи психології і педагогіки, К., 2002.
4. Максименко С.Д., Соловієнко В.О. Загальна психологія, К., 2000.
5. Психологія (за ред. Трофімова Ю.Л.), К., 2001.
6. Основи психології: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів (А.І. Веракіс, Ю.І. Завалевський, К.М. Левківський). – Х.-К., 2005.
7. Варій М.Й. Психологія. К., 2009.
8. Статінова Н.П. Психологія: опорний конспект лекцій для студентів усіх спеціальностей. – К., 2004.
9. Ільїна Н.М., Мисник С.О. Загальна психологія: теорія та практикум. – Суми: Університетська книга, 2016. – 352с.

Вступ до спеціальності:

1. Колишкін О.В. Корекційна освіта. Вступ до спеціальності: навч. посіб., 2015
2. Миронова С.П. Олігофренопедагогіка. Компактний навчальний курс. Навчальний посібник. – Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський державний університет, редакційно-видавничий відділ, 2008. – 204 с.
3. Миронова С.П. Основи корекційної педагогіки: навчально-методичний посібник / С.П. Миронова, О.В. Гаврилов, М.П. Матвеева; [за заг. ред. С.П.Миронової]. – Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2010. – 264 с.
4. Миронова С.П. Корекційна психопедагогіка. Олігофренопедагогіка: підручник / С.П. Миронова. – Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2015. – 312 с.
5. Шеремет М.К. Логопедія. Підручник, третє видання, перероблене та доповнене / За ред. М.К. Шеремет. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2013. – 672 с.

Дисципліни медичного спрямування:

1. Антонік В.І. Анатомія, фізіологія дітей з основами гігієни та фізичної культури: навч. посіб. – 2009.
2. Шевага В.М. Невропатологія: підручник. – 2009.
3. Дуло О.А., Товт В.А., Мелега К.П. Гігієна в системі підготовки спеціалістів з фізичної реабілітації. Ужгород: «Графіка», 2011. – 255 с.
4. Чабан О.С. Медсестринство в психіатрії. http://kingmed.info/knigi/Sestrinskoe_delo/book_2204/Medsestrinstvo_v_psihiatriyi-Chaban_OS-2001-pdf
5. Булеца Б.А. Захворювання нервової системи: навч. посіб / Б.А. Булеца. – Ужгород: Ліра, 2008. – 240 с.
6. Практикум з валеології. Основи долікарської допомоги. Навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів, вчителів та учнів загальноосвітніх шкіл / Укладачі Цимбал Н.М., Берегова О.Д. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2002. – 112с.

7. Сучасні аспекти загальної психопатології. Навч. посібник / За ред. Л.М. Юр'євої. – Дніпропетровськ: «Солвей», 2008. – С.71 – 119.
8. Мартинюк І. А. Патопсихологія. Навчальний посібник. — К.: Центр учбової літератури, 2008. – 208 с.
9. Савенкова І.І. Навчально-методичний посібник «Патопсихологія». – Миколаїв, 2017. – 158 с.

6. РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ

Програма вступного випробування для вступу на основі ОКР «молодший спеціаліст» на спеціальність 016.02 Спеціальна освіта (Олігофренопедагогіка), освітня програма «Олігофренопедагогіка. Здоров'я людини» розроблена доцентами кафедри фізичної реабілітації Кляп М.І., Гаяш О.В., доцентом кафедри основ здоров'я Філаком Ф.Г., ст. викладачем кафедри основ здоров'я Дуткевич-Іванська Ю.В, професором кафедри наук про здоров'я Яциною О.Ф.